

บทที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กับการกระทำของบุคคลใด หรือพวงาย ๆ ก็คือว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพราะเกิดจากการกระทำของผู้ใด เป็นต้นว่า นาย ก. มีสาเหตุโกรธเคืองกับ นาย ข. จึงลักลอบไปตัดสายเบรครถยนต์ของ นาย ข. นาย ข. ไม่ทราบก็ขับรถยนต์นั้นไป พอถึง นาย ค. วิ่งตัดหน้ารถ นาย ข. ก็เหยียบเบรคอย่างแรง สายเบรคก็ขาดพอดี รถยนต์ไปชน นาย ค. ถึงแก่ความตาย ปัญหาว่า ความตายเกิดจากการกระทำของ นาย ก. หรือของ นาย ข. ผู้ขับรถยนต์ หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง นางสาวสีหมึก เป็นแฟนของนายสีหมอก วันหนึ่งนางสาวสีหมึก เห็นนายสีหมอกเดินมากับนางสาวสมหมาย ก็เกิดความหึงหวง และใช้มือขว่นหานายสีหมอก มีแผลเลือดออกซิบ ๆ นายสีหมอกรักษาแผลไม่ก็ เกิดเชื้อบวมทะยัก ถึงแก่ความตาย ปัญหาที่ว่า ความตายของนายสีหมอก เกิดจากการกระทำของนางสาวสีหมึกหรือไม่ หรือ นายมีใช้มือตบศีรษะเด็กชายมาเบา ๆ แต่เนื่องจากเด็กชายมาขม่อม บางมาก ศีรษะของเด็กชายมาเลยยุบถึงแก่ความตาย อย่างนี้ นายมี จะมีความผิดหรือไม่

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เรียกว่า ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ปัญหาระหว่างการกระทำและผลนี้มีประมวลกฎหมายอาญา ใ้บัญญัติไว้ในมาตรา 63 ซึ่งมีความว่า

" ฐานของการกระทำความผิดใด ทำใหญ่กระทำของ รัยโทษหนักขึ้น

ผลของการกระทำความผิดนั้น ต้อง เป็นผลที่ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้ "

การที่จะถือว่า ผลของการกระทำความผิดเป็นผลที่ตามธรรมชาติ ย่อมเกิดขึ้นได้หรือไม่ ต้องพิจารณาความรู้สึกนึกคิดของบุคคลธรรมดาทั่วไป ซึ่งมีความรู้และความชัดเจนแห่งชีวิตพอปานกลาง ไม่ใช่เอาผู้ที่มีความรู้ และความชัดเจนอย่างสูง มาพิจารณาถึงผลอันนั้น เช่น การที่นายสีหมอกตาย อันเป็นผลเนื่องมาจากถูกนางสาวสีหมอกช่วนนั้น ผลคือความตายอันเนื่องมาจากถูกช่วนนั้นเป็นผลตามธรรมชาติ ย่อมเกิดขึ้นได้หรือไม่ เราก็ต้องพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลธรรมดาทั่วไปว่า การที่นายสีหมอกถูกช่วนเช่นนั้น จะทำให้ตายได้หรือไม่ จะเห็นได้ว่า การช่วนหนาเพียง เลือคออกซิบ ๆ ตามธรรมชาติ ย่อมไม่ทำให้คนตายได้ ฉะนั้นจึงคงถือว่า การที่นายสีหมอกตาย เกิดเพราะการรักษาแผลไม่ดีเอง ไม่ใช่เกิดเพราะนางสาวสีหมอกฆ่า ดังนั้น นางสาวสีหมอกไม่มีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา แต่มีความผิดฐานทำร้ายร่างกายไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ตามมาตรา 391 ซึ่งบัญญัติว่า " ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ " ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษ ดังนั้นเราจึงวางหลักทั่วไปของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ไว้ 2 ทฤษฎี คือ 1

1. ทฤษฎีผลธรรมชาติ โดยถือหลักว่า ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลนี้ ต้องพิจารณาผลของการกระทำความผิดว่า เป็นผลที่ตามธรรมชาติย่อมเกิดขึ้นได้หรือไม่ กล่าวคือ ถ้าผลนั้นตามธรรมชาติ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากการกระทำนั้น ๆ แล้ว ก็ถือว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

1. คร.หยุด แสงอุทัย

คือผลที่เกิดขึ้นไม่ใช่เพราะเป็นการกระทำของผู้นั้น เช่น นายสีหมอกตาย ผลคือความตาย มีสาเหตุเกิดจากการกระทำของนางสาวสีหมอก นางสาวสีหมอก จึงไม่มีความผิดฐานฆ่านายสีหมอกตายโดยเจตนา แต่ก็คงมีความผิด ตาม มาตรา 391 ที่ใกล้ลามาแล้ว

2. ทฤษฎีเงื่อนไข ทฤษฎีนี้เกิดจากเจตนาของผู้กระทำ เป็นเบื้องต้นว่า ผู้กระทำมีเจตนาจะให้เกิดผลเกิดขึ้นหรือไม่ เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาให้ความตายเกิดขึ้น จึงจะเป็น ความผิด แล้วดูต่อไปว่า การกระทำนั้นเป็นเงื่อนไขให้เกิดผลเกิดขึ้นหรือไม่ กล่าวคือ เราจะต้องตั้งข้อสมมุติขึ้นมาว่า หากไม่มีการกระทำผลจะเกิด ขึ้นหรือไม่ เช่น นายคำต้องการฆ่านางแคงซึ่งเป็นหญิงชรา และเป็น ีโรคหัวใจ ถ้าตกใจก็อาจทำให้หัวใจวายตายได้ นายคำจึงทำเป็นตีมา หลอกนางแคง นางแคงตกใจสุดขีดถึงกับช็อค และสิ้นชีวิตไปทันที การ กระทำของนายคำ และผลที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เราใช้ ทฤษฎีเงื่อนไขมาวินิจฉัยว่า ถ้าไม่มีการกระทำของนายคำ นางแคงก็ ไม่ตกใจ เมื่อไม่ตกใจ ก็ไม่ช็อค เมื่อไม่ช็อค ก็ไม่ตาย แต่การตาย ของนางแคงเพราะเกิดจากการกระทำของนายคำ ซึ่งเป็นเงื่อนไขกัน และนางแคงถึงแก่ความตายตามเจตนาของนายคำ นายคำย่อมมีความ ผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา หรือ นายเขียวใช้ปืนยิงนายขาว โดย เจตนาฆ่า แต่นายขาวหลบวิถีกระสุนและพลัดตกตึกตาย จะเห็นได้ว่า ความตายของนายขาวมีความสัมพันธ์กับการกระทำของนายเขียว และ มีเขียวมีเจตนาให้นายขาวตายอยู่แล้ว นายเขียวจึงมีความผิดฐานฆ่า คนตายโดยเจตนา โดยเราตั้งข้อสมมุติขึ้นมาว่า ถ้านายเขียวไม่ใช่ ปืนยิงนายขาว นายขาวก็ไม่ต้องหลบวิถีกระสุน เมื่อไม่ต้องหลบวิถี กระสุน ก็ไม่ต้องตกตึกตาย จะเห็นได้ว่าการกระทำของนายเขียว

เป็นเงื่อนไข ให้ผลคือความตายของนายชว เกิดขึ้น นายเขียวจึงมีความ
 ติฐานฆ่านายชวตายโดยเจตนา ซึ่งเรานิยามตามทฤษฎีเงื่อนไข
 และในกรณีที่มีเหตุการณ์อย่างอื่นเข้ามาแทรกแซง จนทำให้ผลเกิดขึ้นก่อน
 เวลาที่ควรจะมีเกิด ก็ไม่ถือว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล
 ชวคตก่อนกัน เช่น ก. จะฆ่า ข. จึงไปยิง ข. ในป่า ข. ถูกยิง
 ที่ป่า กระชกแตก แต่ยังไม่ตาย ต้องนอนอยู่ที่นั่น เพราะไม่สามารถจะเดิน
 ไปได้ แต่ก่อนที่ ข. จะตาย เพราะถูกกระสุนปืน เสือโผล่มาคาบ ข.
 ไปกินเสียก่อน ปัญหาที่ว่า ก. มีความติฐานพยายามฆ่าคนตาย หรือ
 มีความติฐานฆ่าคนตายอันเป็นความผิดสำเร็จ คำตอบก็คือว่า แม้
 จะมีเหตุการณ์อย่างอื่นมาแทรกแซง ทำให้ผลเกิดขึ้นก่อนกำหนด ก็ไม่ถือ
 ว่าความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลชวคตก่อนกัน ตามตัวอย่างทั้ง
 กล่าว ต้องถือว่า ก. มีความติฐานฆ่า ข. ตายโดยเจตนา อันเป็น
 ความผิดสำเร็จ โดยเราก็พิจารณาตามทฤษฎีเงื่อนไข โดยตั้งข้อสมมุติว่า
 ถ้า ก. ไม่ยิง ข. นาย ข. จะตายหรือไม่ จะเห็นได้ว่า ถ้า ก.
 ไม่ยิง ข. ข. ก็จะไม่ฆ่าสัก เมื่อไม่ฆ่าสักก็คงไม่อยู่ในป่าจนถูกเสือ
 กัดตาย ฉะนั้น จึงต้องถือว่า นาย ข. ตายเพราะการกระทำของ ก.
 และ ก. มีความติฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ส่วนกรณีที่ ๒. ไม่ได้
 ตายเพราะขาดผลที่ถูกยิง ย่อมไม่ใช่ข้อสารสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่าง
 การกระทำและผลไม่โทษชวคตก่อนกัน.